

Gud og vitenskapen

SAMTALE OG REFLEKSJON PROGRAM I:

INTRODUKSJON TIL UNIVERSET

Når vi diskuterer Guds eksistens leder det oss til de mest grunnleggende spørsmålene i tilværelsen. Hvor vi kommer fra, er det største av dem. Dette programmet ser på hva tradisjonell vitenskap tror om «begynnelsen» og det som skjedde etterpå.

Troen på at universet startet med «the Big Bang», det Store Smellet, er velkjent og bredt akseptert. Det har gjerne vært mindre fokus på at det Store Smellet resulterte i orden, ikke kaos. Denne ordenen ble dannet gjennom en rekke spektakulære hendelser, som forskere mener førte frem til at liv oppstod på planeten jorden.

Etter hvert som disse mysteriene har blitt utforsket, har man gjort avgjørende fremskritt i kunnskap og forståelse. Imidlertid gjenstår de viktigste underliggende spørsmålene, slike som:

«Gjør vitenskapen Gud overflødig, eller avdekker den en skapers verk?»
«Er universets orden et tegn på en Gud eller ikke?»

MÅL FOR PROGRAMMET

- Å sette debatten om Guds eksistens inn i sin samtidige og historiske kontekst.
- Å diskutere om vitenskapsinformasjon om universets opphav og utvikling peker mot tilfeldigheter eller mot en skaper.
- Å få innblikk i ulike former for orden som oppstod ved the Big Bang - som nå er bredt akseptert som opphavet til vårt univers.

INNHALDSOVERSIKT - DVD-VERSJON

Denne oversikten gir hjelp til å holde tråden gjennom hele programmet. De ulike fargene på lista til høyre refererer til fargene som brukes i programmet.

FØRSTE DEL - DVD

- 1** Introduksjon
- 2** Vi lever i et fantastisk univers! Det roper etter en forklaring, som så uunngåelig fører frem til spørsmålet om Guds eksistens.
- 3** I lang tid har vi hatt en debatt mellom ateister og teister om Guds eksistens. Naturvitenskapen har blitt en sentral slagmark for denne debatten.
- 4** Mange gudstroende er klar over utfordringen som ligger i ateisters forsøk på å bruke vitenskapen som et bevis mot gudstro. På denne bakgrunn spør mange: «Hvilke bevis har vi for å tro på nettopp det vi tror på?»
- 5** Oppfatningen om at vitenskap og tro står i motsetning til hverandre, har eksistert i flere århundrer. Sammenstøtet mellom Galileo og den katolske kirke, er et kroneksempel på dette. Men var denne hendelsen virkelig en konflikt mellom vitenskap og Gud?
- 6** Århundrer med utvikling av vitenskap og rasjonell tenkning har gradvis eliminert vekk guder som vi nå vet må ha vært kun forestillinger. De gamle romernes og grekernes guder er fullstendig ute av bildet i dag. Men «Abrahams Gud» blir fortsatt tilbedt i tre verdensreligioner. Hvorfor?
- 7** Forskere har avdekket en utrolig forklaring på historien og utviklingen til vårt univers. Det har gått fra tilsynelatende kaos, til noe som fungerer ekstremt nøyaktig. Er det Gud som er den mest sannsynlige forklaringen? Eller noe helt annet?

ANDRE DEL - DVD

- 1** Repetisjon av kjernepunktene fra første del.
- 2** Teister og ateister havner gjerne i konflikt med hverandre over noen kjernespørsmål rundt spørsmålet om Gud.
 - Er det ikke helt åpenbart at det må finnes en skaper?
 - Er universet egentlig bare «en samling med masse»?
 - Hvordan kunne «noe» komme fra «ingenting» uten at det fantes en skaper?
 - Hvem skapte Gud?
 - For mange århundrer siden slo Bibelen fast at universet hadde en begynnelse. Det er bare i de siste 100 årene at vitenskapen har bekreftet dette. Hvilke følger har dette for spørsmålet om Bibelens troverdighet?
- 3** Mye av den tilsynelatende konflikten mellom vitenskap og Gud ligger i den bibelske skapelsesfortellingen som sier at jorda ble skapt på seks dager. Noen teister hevder at dette ikke behøver å være problematisk.
- 4** Ateister vedgår at de må finne en forklaring på hvordan universet kunne dannes uten en skaper. De foreslår multiverset som konsept. Er dette et reelt alternativ?
- 5** Vitenskapen har avdekket at universet er særdeles fininnstilt for liv. Peker dette mot en skaper, eller er vi bare vinnere i et kosmisk lotteri?
- 6** Teister imøtegår påstanden om at «Gud» som forklaringsmodell bare fyller et hull, hvor «Gud» senere vil erstattes med vitenskapelig kunnskap.
- 7** Konklusjon – opp til deg!

SPØRSMÅL TIL SAMTALE

Å TOLKE BEVISENE

«Jeg tror kosmologi i dag ikke bare er forenlig med eksistensen av en skaper, jeg tror den faktisk støtter en slik eksistens.»

William Lane Craig

«Dette er historien om mysteriene. De blir løst av vitenskapen, hullet blir mindre. De religiøse forklaringene som pleide å fylle hullet, forsvinner. Ingen kommer med slike forklaringer lenger, og dette er mysterienes skjebne.»

Michael Shermer

Hva tenker du om disse to utsagnene? Hvem tror du har rett?

SPØRSMÅL 1

DEN ATEISTISKE UTFORDRINGEN

«Alle de dype spørsmålene som religion en gang i tiden prøvde å gi svar på, er nå bedre, mer storslått, vakrere og mer elegant forklart av vitenskapen.»

Richard Dawkins

«Det finnes overhodet ikke bevis for å tro at det kan være noe sant i religion.»

Christopher Hitchens

«Å kaste bort tiden på å ta feil, er normalsituasjonen for all religion.»

Sam Harris

Sitatene ovenfor illustrerer ateismens kritikk av religiøs tro. I hvilken grad mener du at denne kritikken er berettiget? Hvordan reagerer du på en slik kritikk?

SPØRSMÅL 2

DET FANTASTISKE UNIVERSET

«Universet har en fornuftig og forståelig orden. Det trenger ikke være slik. Men det er slik. Det er et faktum som alle vitenskapsmenn bare aksepterer, uten at de vanligvis stiller spørsmål ved hvor det kommer fra.»

Paul Davies.

«Jeg ledes aldri virkelig til oppfatningen at det er en Gud bak det hele.»

Peter Atkins

«Vitenskapen beskriver hvordan universet fungerer, men det svarer ikke på det grunnleggende spørsmålet hvorfor alt dette i det hele tatt eksisterer.»

Usama Hassan

Mener du at kirken har hatt en tendens til å bøye unna spørsmål fra dem som er fiendtlig innstilt til religion? Hvis ja, hva kan være grunnen?

SPØRSMÅL 3

MERKNAD TIL SPØRSMÅL 4:

En av de viktigste årsakene til konflikt mellom vitenskap og religion, har vært diskusjoner rundt tidsaspektet ved skapelsen og utviklingen av universet.

Ved hjelp av matematikk og sofistikerte (om enn ikke ufeilbarlige) dateringsmetoder, tror de fleste forskere at universet begynte for mer enn 13,7 milliarder år siden, og at jorden ble dannet for rundt 4,7 milliarder år siden.

Noen troende mener at de innledende kapitlene i Bibelen tegner en helt annen tidslinje. Denne oppfatningen, ofte kalt «Ung jord-kreasjonisme», tar tidsbeskrivelsen i 1. Mosebok helt bokstavelig. Dette står i kontrast til tradisjonell vitenskap på dette feltet.

Å TA 1. MOSEBOK MED I BETRAKTNINGEN

«Tro og vitenskap burde ikke stå i motsetning til hverandre hvis de begge er redskaper for å oppdage sannheten om virkeligheten. Jeg tror at det inntrykket man har av konflikt, i stor grad har oppstått på grunn av en bokstavelig tolkning av de første kapitlene i 1. Mosebok. En slik tolkning har blitt torpedert av moderne vitenskap.»

William Lane Craig

Hva tenker du om Craigs uttalelse?

Kan diskusjon om tidslinjer skygge for viktigere spørsmål, slik som det vitenskapen sier som synes å peke på en skaper?

SPØRSMÅL 4

ET FIN-INNSTILT UNIVERVS

«Vi har til og med funnet et språk, i denne sammenheng matematikkens språk, som gjør oss i stand til å uttrykke hva universet gjør og til og med gjøre antagelser.»

Mario Livi

«Hvis ikke det (universet) var i balanse på akkurat denne måten, ville det ikke eksistert liv.»

David Wilkinson

Er det noe i uttalelsene over som kan bidra i debatten om Guds eksistens?

SPØRSMÅL 5